

MTÜ Vatla Jahiselts
vatlajahiselts@gmail.com

Teie 04.03.2025

Meie 15.05.2025 nr 13-3/1005-2

Vastuskiri

Austatud Vatla Jahiselts

Täname Teid arvamuse esitamise eest Eesti-Läti neljanda elektriühenduse trassialternatiivide kohta.

Hetkel on tegemist Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu koostamise etapiga, mille käigus kaalutakse tulevasele elektriliinile erinevaid võimalikke asukohti. Selleks, et oleks võimalik asukohti omavahel võrrelda ja tagada kõigile huvitatud isikutele ja laiemale avalikkusele tõhusad võimalused kaasa rääkida, on esialgsed alternatiivsed asukohad avalikustatud.

Selles etapis on eksperdid koostanud parima trassi valikuks vajalikele uuringutele/eksperthinnangutele lähteülesanded. Jätkuuuringute vajadused ja vajalikud tingimused projekteerimisel läbi viidavate tegevuste jaoks sätestab keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruanne ja planeeringu seletuskiri.

Tulenevalt planeeringumenetluse vältel täpsustunud asjaoludest ja trassialternatiivide kohta esitatud suurest hulgast ettepanekutest planeerida Saaremaale üks õhuliin esitas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium Elering ASle ettepaneku kaaluda võimalusi Saaremaale kahe õhuliini asemel ühe rajamiseks.

Elering ASi põhjendatud hinnangust selgub, et arvestades planeeringu eesmärki ja kaaludes võimalikke riske muuhulgas varustuskindluse tagamisega on võimalik planeeringu eesmärke saavutada ka ühe 330-kilovoldise liiniga. See tähendab, et Saaremaale ning ranniku uue alajaama ja Lihula uue alajaama vahele planeeritakse üks 330 kV liinikoridor. Õhuliini trassikoridori laiuseks planeeringus jääb 140 m, maakaabli trassikoridori laiuseks 20 m ja merekaabli trassikoridori laiuseks 432 m. Tegelik ruumivajadus saab olema väiksem, sest planeeringu käigus arvestatakse laiemate koridoridega, et projekteerimisel oleks võimalik asukohta täpsustada.

Maakaabli ettepaneku osas anname teada, et Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneeringu raames kogu trassi ulatuses maakaabli alternatiivi sisse ei tooda. Planeeringu materjalides selgitame täpsemalt, miks ei saa ühe krundi piires minna maakaablist ja miks ei ole üleüldiselt ühiskonna jaoks mõistlik, kui 330 kV liin on suures osas maakaablis.

Õhuline kasutatakse kõrgepinge elektrisüsteemides eelkõige järgmistel põhjustel:

- Õhuliinid on pikema elueaga. Nimelt projekteeritakse ja rajatakse õhuliine 60 aastase elueaga, samal ajal kui maa- või merekaabli eluiga ei ületa 40 aastat.
- Õhuliin on palju vastupidavam ja lihtsamini parandatavam. Õhuliini saab parandada tundidega, kaableid nädalatega. Kaablite parandamiseks ning ühendamiseks kasutatakse ühendusmuhve, mille tegemine kõrgepingetaristus on pikk ja aeganõudev töö.
- Õhuliini läbilaskevõime on kaks korda suurem kui maakaablil. Kaablite isoleerivate omaduste tõttu ei saa sama energiahulka kaablis üle kanda.
- Sama läbilaskevõime juures on õhuliin maakaablist kordades odavam. Kuna taristut rajatakse kogu ühiskonnale, siis eeldus on, et rajatava taristu mõju elektri koguhinnale on võimalikult väike. Ühendus tuleb luua ühiskonnale kõige mõistlikuma kuluga.

Võttes arvesse eelpool toodud loetelu, eelistatakse õhuliine.

Õhuliinide maksumust hindab Elering AS riigihangete registrijärgsete tulemuste põhjal suurusjärguna ca 450k€/km. 330kV kaableid Eestis varem rajatud ei ole ja hindamisel arvestatakse sellega, et ühe õhuliini energia ülekandmiseks on tarvis kahte kaablit. Informatsioon taristu maksumuse osas on avalik üleeuroopalise energiaregulaatorite ühenduse ACER kodulehel¹:

Juhul, kui kinnistut läbiv trassialternatiiv osutub valituks, siis liinide all olevaid kinnistuid Elering AS ei soeta, vaid lepitakse isikliku kasutusõiguse lepingu sõlmimisel Eleringi ja maaomaniku vahel kokku, millised tegevused on vajalikud trassikoridori jaoks maa ettevalmistamiseks. Maaomanikul on õigus saada ühekordset kompensatsiooni ja lisaks talumistasu. Ajalooliselt rajatud liinidele ei ole seda kompensatsiooni makstud, sest eelmise riigikorra ajal oli maaomanike ja taristu omanike õigussuhe teistsugune. Maaomanikega kokkulepete sõlmimine toimub pärast planeeringu kehtestamist. Kasutusõiguse seadmisel kompenseeritakse vastavalt maakasutusele ja turuväärtusele. Turuväärtus tehakse kindlaks maa hindamise käigus ning kompensatsiooni suurust arvestatakse järgnevalt:

- Metsamaa puhul hüvitatakse 100% maa turuväärtusest ja täiendavalt puistu eest ühe raieringi tulu.
- Põllumaa puhul hüvitatakse 33% maa turuväärtusest.
- Elamumaa ja ärimaa puhul hüvitatakse 100% maa turuväärtusest. Planeeringus on eelistus vältida võimalikult palju elamumaad ja ärimaad.
- Iga masti paigaldamise tasu 500 eur/masti kohta.

Täiendavalt tasutakse iga-aastaselt kitsenduse tekkimisel talumistasu. Talumistasu arvestuses lähtub Elering AS alates 2024. aastast kehtivast asjaõigusseaduse rakendamise seaduse muudatusest, mille kohaselt on tehnovõrkude talumistasuks 3,5 protsenti rajatise aluse maa maksustamishinnast. Talumistasu suuruse eesmärk on hüvitada vähemalt maamaksu osa taristu alla jääva maa osas. Talumistasu arvestatakse ülekandetariifist ning selle arvestust tehakse vastavalt kehtivale asjaõigusseadusele ning Elering AS täidab kõik oma kohustused maaomanike ees ka juhul, kui seadus ning talumistasu määr muutub.

Kompensatsiooni ja talumistasu kohta saab täpsemat teavet maaomanikele koostatud juhendist: [juhendmaterjal maaomanikele](#).

Ühtlasi juhime tähelepanu, et hetkel on käimas planeerimisprotsess ning täpsustamisel on visandatud trassikoridoride alternatiivid, mida omavahel võrreldakse ja mille erinevaid mõjusid hinnatakse (sotsiaalsed, majanduslikud, kultuurilised ja keskkonnamõjud). Trassialternatiivide valimisel soovime võimalusel vältida metsamaad ning proovime kasutada võimalikult palju olemasolevaid trasse, et oleks võimalikult väike mõju inimestele, kinnistute väärtusele ja

¹ http://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER_UIC_indicators_table.pdf

looduskeskkonnale. Alternatiivide võrdlemisel on sisendiks ka Teie poolt esitatud informatsioon. Uuringute läbiviimise, alternatiivide võrdlemise ja mõjude hindamise tulemusel selgitavad eksperdid välja sobivaima trassikoridori alternatiivi, mis selgub eeldatavasti järgmise aasta alguses. Sobivaima trassikoridori planeeringulahendust tutvustatakse avalikul väljapanekul ja arutelul, mille toimumisest teavitame nii personaalselt kui ka avalike infokanalite kaudu.

Eesti-Läti neljas elektriühendus loob eeldused Eesti taastuvenergia ekspordiks ja sobivas turuolukorras soodsa elektrienergia impordiks ning tugevdab riigi energiajulgeolekut. Lisaks loob see ühendus tugevama seose Saaremaa ning Mandri-Eesti ja Läti võrkude vahel.

Planeeringuala ja trassialternatiividega saab tutvuda [kaardirakenduses](#), mida jooksvalt täiendatakse.

Lisateave, sh korduma kippuvad küsimused (KKK) ja info selle kohta, kuidas toimitakse erakinnistut läbiva elektriliini valituks osutamise korral, on selgitatud planeeringu kodulehel: [Eesti-Läti neljas elektriühendus | Riigiplaneering](#).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Oidjärv

valdkonnajuht, osakonnajuhataja ülesannetes

Monika Korolkov

+372 5884 7055 monika.korolkov@mkm.ee